

31.5.2021

Lausunto hallituksen esitykseen (HE 70/2021 vp) eduskunnalle laiksi ajoneuvo- ja liikennepalveluhankintojen ympäristö- ja energiatehokkuusvaatimuksista

Tuomi Logistiikka Oy on pirkanmaalaisten kuntien sekä Pirkanmaan, Etelä-Pohjanmaan ja Kanta-Hämeen sairaanhoitopiirien omistama yhtiö. Pirkanmaan alueella vas-
tuullemme kuuluvat vammaispalvelulain ja sosiaalihuoltolain mukaisten kuljetusten
kilpailuttaminen sekä operointi miltei koko alueella sekä muun muassa kehitysvam-
maisten työkytyien sekä erityislasten koulukuljetusten kilpailuttaminen ja operointi
usean kunnan alueella. Lisäksi toteutamme erilaisia tavarakuljetuspalveluita koko toi-
minta-alueella, jotka voivat sisältää niin varastotavaroita kuin esimerkiksi sairaanhoi-
topiirien välisiä näytekuljetuksia.

Pidämme tavoitteita päästöjen vähentämiseksi erittäin kannatettavina ja haluamme
omalta osaltamme olla mahdollistamassa vähäpäästöisen kaluston yleistymistä julki-
sissa hankinnoissa. Hallituksen lakiesityksessä jää kuitenkin avoimeksi, miten kaluston
vähäpäästöisyydelle asetettuja tavoitteita sovelletaan kuntaomisteisessa yhtiössä.
Tältä osin lakiesitys on tulkinnanvarainen.

Lakiesitykseen tulisi tarkentaa kunnallisten yhtiöiden tavoitteet

Lakiesityksen pykälän 9 mukaan *"Hankintayksiköiden on varmistettava, että ensim-
mäisellä ja toisella hankinta-ajanjaksolla -- hankittujen palveluiden toteuttamiseen
käytettyjen henkilöautojen ja kevyiden hyötyajoneuvojen kokonaislukumäärästä vä-
hintään 38,5 prosenttia on -- ympäristöystävällisiä ja energiatehokkaita ajoneuvoja"*.
Samassa pykälässä 9 todetaan, että *"Edellä momentissa 1 mainittua vähim-
mäisosuutta ei sovelleta kuntien hankintoihin."* Lakiesityksessä jää epäselväksi, sovel-
letaanko momentissa 1 mainittua vähimmäisosuutta sellaisten kunnallisten yhtiöiden
tekemiin hankintoihin, jotka tuottavat ja kilpailuttavat kuntien puolesta lakisääteisiä
palveluita. Tämä tulkinnanvaraisuus on Tuomi Logistiikan kannalta ongelmallinen.

Tuomi Logistiikka toteuttaa kuntien järjestämisvastuulle kuuluvia liikennepalveluhan-
kintoja, mutta sopimukset ovat Tuomi Logistiikan ja palveluntuottajien välisiä. Jos
Tuomi Logistiikkaan sovellettaisiin kuntakohtaisia tavoitteita vähäpäästöisen kaluston
määrälle, tarkoittaisi tämä merkittäviä haasteita esimerkiksi yhteiskunnan korvaamien
henkilökuljetusten kilpailuttamiselle. Kuten edellä kuvattu, kilpailutamme ja ope-
roimme näitä kuljetuksia laajasti miltei koko Pirkanmaan alueella. Pyrimme tekemään
laajoja kilpailutuskokonaisuuksia, joissa kilpailutamme samalla kertaa kaluston koko
toiminta-alueelle useiden eri kuljetuspalveluiden tarpeisiin. Eli yksi ja sama ajoneuvo
voi ajaa erilaisia kuljetuksia usean kunnan alueella. Tämä mahdollistaa kaluston jous-
tavan ja tehokkaan käytön. Kuntakohtaisten tavoitteiden saavuttamisen todenta-
miseksi joutuisimme kilpailutuksessa lakiesityksen mukaan kilpailuttamaan kaluston
jokaiseen kuntaan erikseen, mikä merkittävästi vaikeuttaisi kaluston käyttöä.

Näin ollen olisi järkevää, että kuntayhtymien ja kunnallisten yhtiöiden hankintoihin
sovellettaisiin vähimmäisosuutta (38,5 %), kuten tehdään valtion ja valtakunnallisesti
toimivien hankintayksiköiden kohdalla. Tämä tulisi käydä laista selkeästi ilmi, jotta
tulkinnanvaraa ei ole.